

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

Запорізького національного
університету

протокол № 10 від 14.06.2019

Ректор М.О. Фролов

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПРАКТИЧНУ ПІДГОТОВКУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

(зі змінами)

Протокол № 6 від 28.01.2020

м. Запоріжжя
2019

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти Запорізького національного університету (далі – Положення) регламентує загальні питання з організації практичної підготовки, проведення контролю та підведення підсумків різних видів практик у Запорізькому національному університеті (далі університет) за освітніми рівнями бакалавр та магістр.

1.2. Це Положення розроблено відповідно до:

- Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII;
- Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII;
- Постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 Про затвердження Національної рамки кваліфікацій;
- Наказу Міністерства освіти України від 08.04.1993 № 93 «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України»;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 01.08.2001 № 563 «Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти»;
- Стандартів вищої освіти;
- Освітніх (освітньо-професійних) програм та навчальних планів спеціальностей.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти університету є невід'ємною складовою підготовки фахівців з вищою освітою за всіма рівнями вищої освіти. Вона спрямована на набуття компетентностей, передбачених освітніми програмами та вимог Національної рамки кваліфікацій до здобувачів ступенів вищої освіти відповідного рівня, які повинні розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній сфері/галузі професійної діяльності, із закріпленням та застосуванням набутих теоретичних знань отриманих здобувачами вищої освіти за час навчання, набуття і вдосконалення практичних навичок і умінь за відповідними спеціальностями.

1.3. Практична підготовка в університеті є обов'язковими для здобувачів ступенів вищої освіти бакалавр і магістр денної та заочної форм навчання.

1.4. Метою практики є оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними методами, формами організації та знаряддями праці у сфері їх майбутньої професії, формування в них, на базі одержаних знань, професійних умінь, навичок та відповідальності для прийняття самостійних рішень у виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати у практичній діяльності, здатності до діяльності з високим рівнем автономності.

Практична підготовка повинна забезпечити комплексне застосування загальних, інтегральних та спеціальних (фахових) компетентностей для

розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності.

1.5. Навчально-методичне забезпечення практичної підготовки складають наскрізна програма практики для кожного освітнього рівня за освітньою програмою та робоча програма практики для кожного виду практики, затверджені в установленому порядку.

1.6. Дія Положення поширюється на всі відокремлені структурні підрозділи університету.

1.7. Організація проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти коледжів університету регламентується відповідним Положенням, яке розробляється коледжами на підставі та відповідно до цього Положення.

II. ВИДИ І ЗМІСТ ПРАКТИКИ

2.1. Перелік видів практики для кожної спеціальності та освітньої програми визначаються освітніми компонентами освітніх програм, тривалість і терміни практики – навчальними планами.

2.2. Залежно від конкретної спеціальності та освітньої програми видами практики можуть бути:

- навчальна (ознайомча, польова, технологічна, фольклорна, діалектологічна, археологічна тощо);

- виробнича (педагогічна, економічна, клінічна, управлінська, технологічна, асистентська, переддипломна, науково-дослідна тощо).

2.3. Навчальна практика є складовою підготовки фахівців освітнього рівня бакалавр всіх спеціальностей, під час якої відбувається ознайомлення здобувачів вищої освіти зі специфікою майбутнього фаху, отримання первинних професійних знань та умінь із загальнопрофесійних та спеціальних дисциплін. Для спеціальностей, що відносяться до галузі знань «Специфічні категорії» освітнього рівня магістр, навчальна практика вводить у випадку необхідності.

2.4. Виробнича практика визначається освітньо-професійними програмами освітніх рівнів бакалавр та магістр. Виробнича практика здобувачів вищої освіти є одним із важливих видів навчальної роботи і здійснюється з метою набуття виробничих навиків приймати самостійно рішення в реальних виробничих умовах. Вона покликана підготувати майбутніх фахівців до реальної практичної роботи, забезпечити належний рівень їхньої професійної підготовки. Метою виробничої практики є поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти у процесі вивчення певного циклу теоретичних дисциплін, практичних навичок, ознайомлення безпосередньо в установі, організації, на підприємстві з виробничим процесом і технологічним циклом виробництва, відпрацювання професійних вмінь і навичок зі спеціальності, а також збір матеріалу для виконання випускної кваліфікаційної роботи. Проводиться виробнича практика на базі організацій, установ і підприємств, що

відповідають вимогам обраного фаху та програми практики.

Переддипломна практика, як різновид виробничої, є узагальненням та вдосконаленням набутих знань, практичних умінь і навичок, полягає у оволодінні професійним досвідом та формуванні готовності випускників до самостійної трудової діяльності, збору та опрацювання матеріалів для завершення випускної кваліфікаційної роботи й оформлення її результатів, проводиться в установах, організаціях, підприємствах відповідного профілю.

Асистентська практика – це вид педагогічної практики, яка проводиться для магістрів спеціальностей, для яких визначено в освітньо-професійній програмі присвоєння кваліфікації викладача вищої школи.

2.5. Проведення навчальних і виробничих практик та їх тривалість визначаються навчальними планами спеціальностей та графіком освітнього процесу.

2.6. Для здобувачів, які навчаються за дуальною формою здобуття освіти, практична підготовка складає від 25 % до 60 % відповідної освітньої програми та є складовою для набуття певної кваліфікації.

Терміни проведення, зміст та тривалість відповідних практик під час дуального навчання визначається програмою навчання за дуальною формою здобуття освіти, яка затверджуються в установленому порядку та графіком освітнього процесу.

2.7. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання, які навчаються без відриву від виробництва, на кожному освітньому рівні передбачається виробнича практика тривалістю до 4 тижнів.

2.8. Термін проведення практики визначається навчальними тижнями (один навчальний тиждень – 45 годин). Обсяг практики вимірюється у кредитах (1 кредит – 30 годин).

2.9. Час проведення практик – початок чи кінець семестру, визначений графіком освітнього процесу. При плануванні практик розраховується, що мінімальна кількість часу, відведеного на канікули здобувачів вищої освіти – 8 тижнів.

2.10. При плануванні проведення навчальної практики без відриву від навчання (безперервної), обсяг тижневого навчального навантаження здобувачів вищої освіти зменшується у відповідності до кількості годин, запланованих на практику.

III. БАЗИ ПРАКТИКИ

3.1. База практики – це установа, підприємство, організація незалежно від форми власності та підпорядкованості, що призначена для проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти, при цьому повинна забезпечувати виконання програми практики для відповідного освітнього рівня: бакалавр, магістр.

3.2. Підприємства, організації, установи, які є базовими, повинні відповідати таким вимогам:

- наявність структур, що відповідають спеціальностям, за якими здійснюється підготовка фахівців в університеті;
- наявність кваліфікованих керівників практики здобувачів вищої освіти;
- надання здобувачам вищої освіти права користування бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.

3.3. У залежності від обраного фаху, мети і завдань практики, базами можуть бути як сторонні установи, підприємства, організації, так і структурні підрозділи університету, у першу чергу ті, у положеннях яких визначені завдання та функції забезпечення проведення навчальних та виробничих практик.

3.4. При підготовці фахівців за цільовими договорами, бази практики передбачаються в договорах підготовки цих фахівців.

3.5. У випадку, коли підготовка фахівців здійснюється за замовленням фізичних осіб, бази практики забезпечують ці особи.

3.6. Для здобувачів вищої освіти-іноземців бази практики можуть передбачатись у відповідному контракті щодо підготовки фахівців і знаходитись як на території країн-замовників, так і на території України.

3.7. Визначення базового підприємства здійснюється випусковою кафедрою відповідно до змісту, завдань практики на основі прямих договорів із підприємствами, організаціями, установами незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності. За місцем розташування бази практики можуть бути виїзними або проводитись у межах міста.

3.8. Здобувачі вищої освіти денної форми навчання можуть самостійно обирати для себе місце проходження практики за межами м. Запоріжжя. Для цього здобувач вищої освіти надає заяву на ім'я декана факультету та лист-клопотання від бази практики, з обґрунтуванням необхідності проходження практики на даній базі практики. У разі погодження, керівник практики від факультету, спільно із завідувачем навчально-виробничої практики університету, готує проект індивідуального договору про проходження практики для здобувача вищої освіти.

3.9. Договір із базою практики про її проведення укладає ректор університету. Пропозиції до проектів договорів надаються щорічно випусковими кафедрами (факультетом) завідувачу навчально-виробничої практики університету до 10 жовтня за встановленою формою (Додаток 1).

3.10. Завідувач навчально-виробничої практики університету спільно з керівниками практики від факультетів формує «Інформаційну картку про стан організаційно-методичного забезпечення та бази проходження навчальної і виробничої практики» щорічно до 31 жовтня.

3.11. Договір про проходження практики, згідно зі встановленою формою, готується у двох примірниках: один – університету, другий – бази практики. Примірник договору університету зберігається у навчальному відділі, копія договору зберігається на випусковій кафедрі (Додаток 2).

3.12. На основі наказу ректора ЗНУ про проходження практики та договору, керівник практики від кафедри оформлює направлення на проходження практики (Додаток 3) і надає направлення в одному примірнику завідувачу навчально-виробничої практики університету для реєстрації. Здобувачі вищої освіти отримують оформлені та зареєстровані направлення на факультеті за 2 тижні до початку практики.

3.13. На вимогу бази практики, здобувачам вищої освіти надаються листи-клопотання на підприємство, в організацію чи установу про прийняття на практику здобувачів вищої освіти. Проекти листів готуються керівником практики від кафедри за один місяць до початку практики і надаються в паперовому та електронному варіантах завідувачу навчально-виробничої практики університету для подальшого оформлення (Додаток 4).

3.14. На здобувачів вищої освіти, які проходять практику, поширюються законодавство про працю та правила внутрішнього розпорядку підприємства, організації, установи.

IV. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИКИ

4.1. Відповідальність за організацію, проведення і контроль практики покладається на ректора університету.

Про проведення практики здобувачів вищої освіти видається наказ ректора університету за два тижні до початку практики.

4.2. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює завідувач навчально-виробничою практикою університету, який за рішенням ректора може бути підпорядкований проректору з науко-педагогічної та навчальної роботи.

4.3. Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечують відповідні кафедри факультетів. Організаційні заходи, що забезпечують підготовку, порядок проведення і контроль практики покладається на завідувачів кафедрами.

4.4. Безпосередній контроль за організацію практики та за результати її проведення покладається на декана факультету.

4.4.1. При організації навчальної практики без відриву від навчання для спеціальностей галузі знань 01 Освіта / Педагогіка планувати не менше 60% практичної підготовки на базі закладів освіти (середньої, початкової, дошкільної) в межах навчальної практики без відриву від навчання. Робочою програмою може передбачатись обсяг часу, для виконання завдань навчальної практики без відриву від навчання, на базі навчальних лабораторій згідно з наказом, затвердженим ректором (за умови наявності навчальної лабораторії на факультеті).

4.5. Методичне забезпечення практики складає:

- Положення про проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти Запорізького національного університету;
- наскрізна та робоча програми практики здобувачів вищої освіти,

підготовка яких здійснюється за різними спеціальностями та освітніми програмами, розробляються відповідно до освітньої програми. У разі перегляду або модернізації освітньої програми, з ініціативи або пропозицій роботодавців (стейкхолдерів), кафедра повинна внести відповідні зміни до змісту наскрізної та робочої програми практики.

4.6. Організаційне забезпечення практики складає:

- визначення баз практики;
- розподіл здобувачів вищої освіти за базами практики;
- укладання договорів про проведення практики між університетом та підприємством, організацією, установою;
- підготовка інформації базам практики щодо спеціальностей, термінів проходження практики, кількості здобувачів вищої освіти, потреб в обладнанні, інвентарі та матеріалах;
- складання кошторису-калькуляції щодо витрат на проведення практики здобувачів вищої освіти.

4.7. Керівництво практикою здобувачів вищої освіти здійснюється двосторонньо: керівником практики від кафедри та керівником практики від бази практики.

4.8. Для забезпечення якості проведення практики здобувачів вищої освіти університету:

- до керівництва виробничою практикою залучаються досвідчені професори, доценти та викладачі, які мають стаж роботи не менше трьох років;
- до керівництва педагогічною практикою залучаються досвідчені професори, доценти та викладачі, які мають педагогічний стаж роботи не менше трьох років.

4.9. Для забезпечення якості проведення практики до керівництва практикою від бази практики залучаються штатні працівники підприємств, організацій та установ з вищою освітою та такі, які обіймають посади відповідного фаху.

4.10. Основним організаційно-методичним документом, що регламентує діяльність здобувачів вищої освіти і керівників практики, є наскрізна програма практики.

Наскрізна програма практики – основний навчально-методичний документ, який відповідає Положенню про проведення практики студентів навчальних закладів України, нормативним документам Міністерства освіти і науки України щодо практики здобувачів вищої освіти, ОПП та навчальним планам спеціальностей та регламентує послідовність отримання необхідних практичних знань і вмінь для становлення фахівця тієї чи іншої спеціальності через систему практичної підготовки. Відповідно, наскрізна програма визначає зміст і завдання, обсяг, терміни і загальний порядок проведення практики, рекомендації щодо видів, форм перевірки рівня знань та навичок, яких здобувачі вищої освіти повинні досягти. Наскрізна програма готується кафедрою відповідно до форми один раз на п'ять років та затверджується

проректором з науково-педагогічної та навчальної роботи. Наскрізна програма зберігається у двох примірниках: один примірник – на кафедрі, другий – у навчальному відділі (Додаток 5).

У наскрізній програмі практики для спеціальності Середня освіта передбачити навчальну практику без відриву від навчання з основної предметної спеціальності та навчальну практику без відриву від навчання з додаткової предметної спеціальності, робоча програма практики якої передбачає виконання завдань відповідно до обраної додаткової предметної спеціальності.

4.11. Робоча програма з окремого виду практики розробляється на основі наскрізної програми та складається з таких розділів: вступ, мета і завдання, зміст практики, індивідуальні завдання, форми і методи контролю, вимоги до звіту, критерії оцінювання, порядок оцінювання практики, література на допомогу здобувачу вищої освіти-практиканту (Додаток 6).

Робоча програма практики готується кафедрою щорічно і затверджується деканом та головою науково-методичної ради факультету. Робоча програма зберігається на кафедрі.

Кафедрам, які відповідають за проведення та організацію практики для спеціальності Середня освіта забезпечити розробку робочої програм практики для студентів з основної предметної спеціальності та студентів, які оберуть цю предметну спеціальність як додаткову.

4.12. Електронний варіант наскрізної програми передається до навчального відділу для розміщення на веб-сайті університету, робоча програма практики розміщується факультетами на веб-сайтах факультетів.

4.13. Порядок здійснення організаційних заходів з проведення практики:

4.13.1. Наказом ректора університету про проведення практики здобувачів вищої освіти визначається:

- місце та терміни проведення практики;
- склад груп здобувачів вищої освіти;
- керівник практики від кафедри;
- посадова особа, на яку покладено загальну організацію практики та контроль за її проведенням (декан факультету).

Факультети та відокремлені структурні підрозділи університету готують проекти наказів з практики, надають ректору на підпис та реєструють їх у відділі кадрів (Додаток 7).

4.13.2. Завідувач навчально-виробничої практики Університету забезпечує:

- організацію оформлення договорів про проведення практики між Університетом та базами практики;
- організацію складання кошторису щодо витрат на проведення практики здобувачів вищої освіти спільно з відділом бухгалтерського обліку, фінансової та бюджетної звітності;
- організацію розрахунку з базами практики відповідно до договору

про проведення практики;

- підготовку бланкової документації, необхідної для практики здобувачів вищої освіти;
- загальний контроль за ходом практики та веденням документації;
- підготовку щорічного аналізу практичної підготовки здобувачів вищої освіти Університету за звітами кафедр.

4.13.3. Завідувач кафедри, що відповідає за підготовку та порядок проведення практики забезпечує:

- визначення баз для проведення конкретної практики та розподіл за ними здобувачів вищої освіти;
- підготовку проекту наказу про проведення практики за два тижні до початку практики та реєстрацію його у відділі кадрів (Додаток 7);
- проведення інструктажу здобувачів вищої освіти з питань безпеки та охорони праці в галузі;
- проведення настановчої та підсумкової конференції з практики;
- контроль за проведенням практики, а також за здійсненням керівниками практики від кафедри своїх обов'язків.

4.14. Обов'язки керівника практики від кафедри:

- перед початком практики забезпечити підготовку документації для здобувачів вищої освіти: оформлення договорів про проведення практики, направлень, листів, щоденників тощо;
- перед початком практики забезпечити готовність баз практики до прийому здобувачів вищої освіти: надати копію наказу про проведення практики, копію робочої програми практики керівникам практики від бази практики;
- перед початком практики виконати організаційні заходи зі здобувачами вищої освіти: провести настановчу конференцію, ознайомити з робочою програмою практики, довести інформацію про порядок проходження практики, забезпечити необхідними документами, поінформувати про систему звітності з практики, визначити старост груп на практиці, відповідальних за ведення інформаційного листа про перебування здобувачів вищої освіти на базі практики (Додаток 8);
- провести інструктаж з охорони праці і техніки безпеки та зафіксувати його проведення в Журналі реєстрації інструктажів з питань охорони праці для здобувачів вищої освіти;
- спільно з керівником практики від бази практики ознайомити здобувачів вищої освіти з правилами внутрішнього розпорядку підприємства, установи та організації;
- контролювати забезпечення нормальних умов праці і побуту здобувачів вищої освіти під час практики та виконання здобувачами вищої освіти-практикантами правил внутрішнього розпорядку;
- спільно з керівником практики від бази практики забезпечити якісне проходження практики згідно з програмою;
- контролювати ведення інформаційного листа про перебування

здобувачів вищої освіти на базі практики;

- перевіряти й давати оцінку звітній документації здобувача вищої освіти, після закінчення практики;
- приймати у складі комісії залік з практики;
- готувати та подавати письмовий звіт про проведення та результати практики завідувачу кафедри та завідувачу навчально-виробничої практики університету, оприлюднювати звіт на вченій раді факультету.

4.15. Обов'язки керівників від бази практики зазначені в договорі про проведення практики (Додаток 2).

4.16. Здобувачі вищої освіти-практиканти зобов'язані:

- брати участь у настановчій та підсумковій конференції з практики;
- отримати консультації щодо оформлення всіх необхідних документів з практики;
- своєчасно прибути на базу практики;
- ознайомитись з робочою програмою практики та виконувати всі завдання, передбачені програмою;
- розробити та затвердити у керівника практики від кафедри індивідуальний план проходження практики;
- пройти інструктаж з правил охорони праці і техніки безпеки, підтвердивши це підписом у Журналі реєстрація інструктажів з питань охорони праці, та суворо дотримуватись правил охорони праці і техніки безпеки;
- вивчити правила внутрішнього розпорядку підприємства, установи та організації, відповідально їх виконувати;
- нести відповідальність за виконану роботу на базі практики;
- підготувати, відповідно до вимог робочої програми практики, звітну документацію та у визначений термін надати керівнику практики від кафедри;
- своєчасно скласти залік з практики.

4.17. Тривалість робочого часу здобувачів вищої освіти під час проходження практики регламентується Кодексом законів про працю України і складає:

- для осіб віком від 16 до 18 років – 36 годин на тиждень (ст. 51 КЗпП України);
- для осіб віком від 18 років і старше – не більше 40 годин на тиждень (ст. 50 КЗпП України).

V. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

5.1. Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики у визначені терміни.

5.2 Здобувачі вищої освіти у триденний термін після закінчення практики надають керівникові практики від кафедри письмовий звіт про

проходження практики та заповнений Щоденник практики, підписаний керівником від бази практики. До письмового звіту додаються матеріали, визначені робочою програмою практики та індивідуальним планом проходження практики здобувача вищої освіти.

5.3 Формою підсумкового контролю з практики є залік.

5.4 Залік з практики проводить комісія, що призначається завідувачем кафедри. Якщо практика закінчується в терміни до нарахування стипендії – залік проставляється на заліковому тижні. Якщо терміни практики виходять за межі дати нарахування стипендії, то залік проводиться протягом перших десяти днів семестру, який починається після закінчення практики, у формі захисту здобувачем вищої освіти звіту з практики.

5.5 Оцінювання практики здійснюється відповідно до критеріїв, що визначені робочою програмою практики. Оцінка вноситься в заліково-екзаменаційну відомість та в залікову книжку керівником практики від кафедри.

5.6. Оцінка здобувача вищої освіти за практику враховується стипендіальною комісією при нарахуванні та визначенні розміру стипендії. Результати практики, яку проведено в літній період, зараховуються при призначенні стипендії в наступному семестрі.

5.7. Не пізніше двох тижнів після закінчення практики на факультеті за участю здобувачів вищої освіти, керівників практики від кафедри і бази практики, завідувача навчально-виробничої практики, членів комісії, завідувача кафедри проводиться підсумкова конференція з метою аналізу й узагальнення результатів практики. Здобувач вищої освіти, який не виконав програму практики без поважної причини, отримує оцінку «незадовільно», що вважається як академічна заборгованість.

5.8. Якщо програма практики не виконана з поважної причини, здобувач вищої освіти подає заяву на ім'я ректора з проханням перенести термін практики та додає підтверджуючі документи. Про перенесення терміну проходження практики видається наказ ректора університету, в якому встановлюється новий термін проходження практики.

5.9. Питання про підсумки кожної практики обговорюються на засіданнях відповідних кафедр та на вченій раді факультету.

5.10. Загальний стан практичної підготовки здобувачів вищої освіти обговорюється на засіданнях Вченої ради університету та Науково-методичної ради університету не менше одного разу протягом навчального року.

5.11. Звіти здобувачів вищої освіти зберігаються на кафедрах до завершення навчання в Університеті, але не менше, ніж три роки.

VI. МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИКИ

6.1. Витрати на практику здобувачів вищої освіти Університету є складовою частиною загальних витрат на підготовку фахівців. Розмір витрат

на практику визначається щорічно за кошторисом, який надає завідувач навчально-виробничої практики університету із розрахунку вартості проходження кожного виду практики на одного здобувача вищої освіти за тиждень відповідно до навчальних планів та графіку освітнього процесу.

6.2. Здобувачам вищої освіти-практикантам на період практики, що проводиться за межами м. Запоріжжя, сплачуються добові за рахунок витрат на практичну підготовку в розмірах, встановлених чинним законодавством. Добові не виплачуються здобувачам вищої освіти за дні практики пропущені без поважних причин.

6.3. Проїзд залізничним, водним, автомобільним транспортом до місця знаходження бази практики і назад сплачується за рахунок витрат на практику.

6.4. Проживання здобувачів вищої освіти-практикантів у гуртожитках баз практик або в орендованих для цього житлових приміщеннях сплачується Університетом в розмірах, передбачених чинним законодавством.

6.5. Оплата відряджень науково-педагогічним працівникам Університету – керівникам практики здійснюється Університетом згідно з чинним законодавством.

6.6. Практика у структурних підрозділах Університету проводиться за погодженням з керівником підрозділу на безоплатній основі.

6.7. Планування навантаження для керівництва практиками здійснюється згідно Положення про порядок розрахунку та розподілу навчального навантаження й перелік основних видів методичної, наукової, організаційної роботи науково-педагогічних працівників Запорізького національного університету:

6.7.1. Планування керівництва навчальною практикою здійснювати наступним чином:

- для навчальної практики, що проводиться без виїзду за межі міста на одній базі практики, для групи здобувачів вищої освіти, яка складається з 20-25 осіб, планувати 3 години за один робочий день; для групи здобувачів вищої освіти, яка менше ніж 20 осіб, навчальне навантаження планувати 1 година на 1 тиждень на одного здобувача вищої освіти;

- для навчальної практики, що проходить у польових умовах, за межами міста на одній базі практики для групи здобувачів вищої освіти, яка складається з 10-15 осіб, планувати 6 годин за один день;

- для проведення навчальної практики без відриву від навчання, за умови внесення її в робочий навчальний план, керівникові практики від кафедри планувати 1 годину на п'ять тижнів на здобувача вищої освіти, оплату керівникові від бази практики – 1 годину на п'ять тижнів на здобувача вищої освіти;

- для керівництва практикою за одним науково-педагогічним працівником закріплюється не більше 20 здобувачів вищої освіти в одному семестрі;

- для керівництва навчальною педагогічною практикою за одним

керівником від бази практики закріплюється не більше 5 здобувачів вищої освіти.

6.7.2. Планування керівництва виробничою практикою здійснювати таким чином:

- для виробничих, виробничих переддипломних, виробничих науково-дослідних практик навчальне навантаження планувати 1 година на 1 тиждень на одного здобувача вищої освіти;

- для виробничої педагогічної практики навчальне навантаження планувати: керівнику від профільної кафедри – 1 година на 1 тиждень на одного здобувача вищої освіти; викладачам-консультантам з педагогіки та психології по 0,5 години на одного здобувача вищої освіти на весь період практики;

- для виробничої педагогічної (асистентської) практики магістрів навчальне навантаження планувати: керівнику практики від кафедри – 1 година на 1 тиждень на одного здобувача вищої освіти;

- для керівництва практикою за одним науково-педагогічним працівником закріплюється не більше 20 здобувачів вищої освіти в одному семестрі;

- для керівництва педагогічною практикою за одним керівником від бази практики закріплюється не більше 5 здобувачів вищої освіти.

6.8. Для організації усіх видів практики планувати на проведення настановчої конференції – 2 години, заключної конференції – 2 години.

6.9. Планування навантаження науково-педагогічним працівникам кафедр за керівництво практикою здобувачів вищої освіти заочної форми навчання проводити таким чином: 2 години на здобувача вищої освіти на весь період практики.

6.10. Оплата праці керівників практики від бази практики здійснюється університетом на умовах погодинної оплати із розрахунку 1 година на одного здобувача вищої освіти на тиждень за нормами погодинної оплати згідно з чинним законодавством України.

6.11. Оформлення погодинної оплати праці керівників від бази практики здійснюється кафедрою, яка відповідає за організацію та проведення практики, згідно з Положенням про порядок роботи на умовах погодинної оплати праці педагогічних та науково-педагогічних працівників у Запорізькому національному університеті (затверджено 01.09.2017).

Відомість на оплату праці керівників від баз практики надається керівником практики від кафедри завідувачу навчально-виробничої практики університету протягом першого тижня практики.

VII. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

7.1. Види навчальної та виробничої практики плануються для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання у відповідності до

навчального плану денної форми навчання.

7.2. Методичні рекомендації та матеріали до проходження кожного виду практики здобувачів вищої освіти заочної форми навчання, перелік конкретних завдань щодо оформлення звітної документації розробляються випусковою кафедрою та затверджуються вченою радою відповідного факультету і включаються як розділ до робочої програми практики.

7.3. Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання проходять навчальну практику в сесійний період. Для студентів, які навчаються за спеціальностями Інженерного інституту терміни практики визначаються графіком освітнього процесу.

7.4. Термін проведення практики визначається графіком освітнього процесу після вивчення дисципліни, яка є теоретичною основою для виконання завдань навчальної та виробничої практики.

7.5. Тривалість навчальної практики на заочній формі навчання визначається згідно коефіцієнту 0,2 від тривалості практики на денній формі навчання.

7.6. Проведення навчальної практики для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання може здійснюватися на базі лабораторій, центрів, інших структурних підрозділів Університету та на базі підприємств, установ, організацій, з якими укладені договори про проведення практики здобувачів вищої освіти.

7.7. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання на факультетах організується конференція з питань виробничої практики, яку проводять керівник практики від факультету та керівники практики від кафедр у період сесії, що передує практиці.

7.8. Навчально-методичне керівництво практикою здобувачів вищої освіти заочної форми навчання здійснюють керівники практики від кафедри.

7.9. Обов'язки керівників практики від кафедр стосуються організації і проведення практик здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання

7.10. Наказ про проходження практики здобувачів вищої освіти заочної форми навчання готується кафедрою, яка відповідає за проведення практики, спільно з деканатом.

7.11. Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання, які працюють за фахом майбутньої спеціальності можуть проходити виробничу практику за основним місцем роботи, за умови надання відповідної довідки.

7.12. Звітна документація з навчальної та виробничої практики здобувачів вищої освіти заочної форми навчання може надаватися в міжсесійний період або у 3-денний термін на початку наступної сесії.

7.13. Здобувачам вищої освіти університету заочної форми навчання, які навчаються без відриву від виробництва і відповідно до рішення кафедри направляються для проходження виробничої практики, керівники підприємств,

організацій і установ усіх форм власності надають додаткову місячну відпустку без збереження заробітної плати на підставі довідок деканатів про строк практичної підготовки

7.14. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання, які навчаються без відриву від виробництва, на кожному освітньому рівні передбачається виробнича практика тривалістю до 4 тижнів.

ПОГОДЖЕНО

Перший проректор

 О.Г. Бондар

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи

 О.І. Гура

Головний бухгалтер

 О.В. Арістова

Начальник юридичного відділу

 К.Б. Борисов

Начальник відділу кадрів

 Н.І. Котляренко

Положення підготував:
Керівник навчального відділу
 Л.О. Нестеренко

Додаток 1
Форма заявки на формування баз практики
для спеціальності

Заявка
кафедри (факультету) _____
на укладення договорів з базами практик
для спеціальності, освітньої програми _____

№ з/п	Повне найменування бази практики	П.І.Б., посада керівника бази практики	Адреса бази практики	Курс	Кількість здобувачів вищої освіти	Терміни проходження практики

Завідувач кафедри (декан факультету) _____
(підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

ДОГОВІР № _____
про проведення практики здобувачів вищої освіти
закладу вищої освіти

місто Запоріжжя

« ____ » _____ 20__ р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони, Запорізький національний університет (далі – навчальний заклад) в особі ректора Фролова М.О. діючого на підставі Статуту, і, з другої сторони, _____

(назва підприємства, організації, установи тощо)

(надалі – база практики) в особі _____

(посада)

_____, діючого на підставі

(прізвище, ініціали)

_____, (далі – сторони), уклали між собою договір:
(статут підприємства, розпорядження, доручення)

1. База практики зобов'язується:

1.1. Прийняти здобувачів вищої освіти на практику згідно з календарним планом:

№ з/п	Спеціальність, освітня програма	Курс	Вид практики	Кількість здобувачів вищої освіти	Термін практики	
					початок	кінець

1.2. Призначити наказом кваліфікованих фахівців для керівництва практикою.

1.3. Створити належні умови для виконання здобувачами вищої освіти програми практики, не допускати їх використання до зайняття посад та виконання робіт, що не відповідають програмі практики та майбутньому фаху.

1.4. Забезпечити здобувачам вищої освіти умови безпечної праці на конкретному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати здобувачів вищої освіти-практикантів безпечних методів праці.

1.5. Надати здобувачам вищої освіти-практикантам можливість користуватися матеріально-технічними засобами та інформаційними ресурсами, необхідними для виконання програми практики.

1.6. Забезпечити облік виходів на роботу здобувачів вищої освіти-практикантів. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти заклад вищої освіти.

1.7. Після закінчення практики надати характеристику на кожного здобувача вищої освіти-практиканта, в котрій відобразити виконання програми практики, якість підготовленого ним звіту тощо.

1.8. Надавати здобувачам вищої освіти можливість збору інформації для курсових та дипломних робіт за результатами діяльності підприємства, яка не є комерційною таємницею, на підставі направлень кафедр.

2. Заклад вищої освіти зобов'язується:

2.1. До початку практики надати базі практики для погодження програму практики, а не пізніше ніж за тиждень – список здобувачів вищої освіти, яких направляють на практику.

2.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів.

2.3. Забезпечити додержання здобувачів вищої освіти трудової дисципліни і правил внутрішнього трудового розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися зі здобувачами вищої освіти під час проходження практики.

2.4. Навчальний заклад зобов'язується не розголошувати використану інформацію про діяльність підприємства через знищення курсових, дипломних робіт та звітів у встановленому порядку.

3. Відповідальність сторін за невиконання договору:

3.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно із законодавством про працю в Україні.

3.2. Усі суперечки, що виникають між сторонами за договором, вирішуються у встановленому порядку.

3.3. Договір набуває сили після його підписання сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом.

3.4. Договір складений у двох примірниках: по одному – базі практики і закладу вищої освіти.

4. Інші умови:

4.1. Сторони надають взаємну згоду використовувати персональні дані надані один одному з метою реалізації державної політики в сфері захисту персональних даних та відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» № 2297-VI від 01.06.2010 р.

Сторони повністю розуміють, що вся надана інформація про представників Сторін, є персональними даними, тобто даними, які використовуються для ідентифікації такого представника, далі Представник, котрий погоджується з тим, що такі дані зберігаються у Сторін для подальшого використання відповідно до низки статей Господарського кодексу України та для реалізації ділових відносин між сторонами. Персональні дані Представника захищаються Конституцією України та Законом України «Про захист персональних даних» № 2297-VI від 01.06.2010 р. Права Представника регламентуються ст. 8 Закону України «Про захист персональних даних». Підпис на цьому та інших документах Сторін та інших його Представників означає однозначну згоду з вищевикладеним і підтвердженням того, що Представник ознайомлений зі змістом ст. 8 Закону України «Про захист персональних даних».

5. Юридичні адреси сторін:

Навчального закладу: 69600, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66

Бази практики: _____

Підписи та печатки:

Заклад вищої освіти

База практики

М.О. Фролов

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

М.П. “ _____ ” _____ 20__ року

М.П. “ _____ ” _____ 20__ року

Параметри листа (поля):

2 см – верхнє

2 см – нижнє

3 см – лїве

1 см – праве

Директору заводу
КП НПК «Іскра»
Прєсняку І.С.

Про проходження практики

Шановний Ігорю Степановичу!

Просимо Вас прийняти для проходження виробничої практики здобувача вищої освіти освітнього рівня магістр факультету менеджменту денної форми навчання спеціальності менеджмент зовнішньоекономічної діяльності Голубєву Тетяну Валеріївну.

Термін практики з 04.11.2019 по 30.11.2019.

З повагою
Ректор

М.О. Фролов

Салацька (061) 22875 83

* Лист готується у 1 примірнику.

**Електронний варіант надсилається на адресу: praktika@znu.edu.ua

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

_____ О.І. Гура
« ____ » _____ 2019 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	БАКАЛАВР	МАГІСТР
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ		
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ <i>(для спеціальностей філологія та середня освіта)</i>		
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА		
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ		
ПРОФЕСІЙНА КВАЛІФІКАЦІЯ		

Запоріжжя, 2019

РОЗРОБЛЕНО кафедрою _____
факультету Запорізького національного університету

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: _____
(ПІБ, посада, наук. ступінь, вчене звання)

ОБГОВОРЕНО ТА РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ КАФЕДРОЮ _____
«__» _____ 20__ р., протокол № __.

Завідувач кафедри _____

(наук. ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ)

Схвалено науково-методичною радою _____ факультету
Протокол від «__» _____ 20__ р. № __.

Голова НМР факультету _____
(підпис) (ПІБ)

ВСТУП

Наскрізна програма практики є основним навчально-методичним документом, що забезпечує комплексний підхід до організації практичної підготовки, системність, безперервність та послідовність змісту і завдань навчальних і виробничих практик спеціальності _____ освітньої програми _____.

Наскрізна програма практичної підготовки складена на основі освітньо-професійної програми (Пр. №__ від _____ Вченої ради ЗНУ) та відповідає стандартам вищої освіти спеціальності _____.

Комплекс навчальних і виробничих практик спрямований на формування умінь, навичок, компетенцій, що відповідають кваліфікації, яку отримує здобувач вищої освіти на кожному освітньому рівні та дає можливість займати відповідні посади

Ступінь вищої освіти	бакалавр
Спеціальність	_____
Спеціалізація (за наявності)	_____
Освітня програма	_____
Професійна кваліфікація (за наявності)	_____

№ п/п	Вид практики	Обсяг кредитів	Місце проведення практики (організації, підприємства, установи)	Первинна посада, за якою проходить практика	Вміння, (компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти)
1	Навчальна практика				
2	Виробнича практика				

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Навчальна практика _____

Виробнича практика _____

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Навчальна практика _____

Виробнича практика _____

Ступінь вищої освіти магістр
 Спеціальність _____
 Спеціалізація (за наявності) _____
 Освітня програма _____
 Професійна кваліфікація (за наявності) _____

№ п/п	Вид практики	Обсяг кредитів	Місце проведення практики (організації, підприємства, установи)	Первинна посада, за якою проходить практика	Вміння, (компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти)
1	Навчальна практика				
2	Виробнича практика				

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Навчальна практика _____

Виробнича практика _____

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Навчальна практика _____

Виробнича практика _____

КОНТРОЛЬ ЗА ПРОХОДЖЕННЯМ ПРАКТИКИ

Контроль за роботою здобувачів вищої освіти під час практики здійснюють:

- *від університету*: методисти від кафедр, керівники практики, які відповідають за організацію практики, завідувачі кафедр, які забезпечують проведення практики, заступник декана _____ факультету з навчальної роботи, декан _____ факультету;
- *від бази практики*: керівник практики від бази практики

Види та форми поточного та підсумкового контролю визначаються робочими програмами практик.

ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Основними видами звітної документації є звіт здобувача вищої освіти про проходження практики та щоденник практики. Інші види звітної документації визначаються робочими програмами практик, за пропозиціями випускових кафедр та затверджуються радами факультетів.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Критерії оцінювання роботи здобувачів вищої освіти під час проходження практик визначаються робочими програмами практик. Підсумки практик підводяться керівниками практики від кафедр на підставі оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на базах практик, оформлення звітної документації та захисту звітів. Оголошення оцінок за проходження практик відбувається на підсумкових конференціях. Результати практик обговорюються на засіданнях кафедр, науково-методичної та вченої ради _____ факультету.

* Перелік баз практик, з якими укладені договори надати у робочій програмі у розділі організація проходження практики.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра _____ -

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету

« _____ » _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

_____ (назва виду практики)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ (для спеціальностей філологія та середня освіта)	
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА	
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ	
ПРОФЕСІЙНА КВАЛІФІКАЦІЯ	

20__ - 20__ навчальний рік

Робоча програма _____ для
здобувачів вищої освіти _____
(назва виду практики)

За спеціальністю, освітньою програмою _____
«__» _____ 20__ року - __ с.

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри _____

Протокол від «__» _____ 20__ року № _____

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (ініціали та прізвище)

«__» _____ 20__ року

Схвалено науково-методичною радою _____ факультету

Голова _____ (_____)
(підпис) (ініціали та прізвище)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

НАКАЗ
м. Запоріжжя

від _____

№ _____

Про проходження виробничої
практики здобувачів вищої освіти
освітнього рівня магістр
математичного факультету,
заочної форми навчання

Згідно з навчальним планом та Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93

НАКАЗУЮ:

1. Направити з 14.10.2019 по 09.11.2019 таких здобувачів вищої освіти 1 курсу освітнього рівня магістр математичної факультету заочної форми навчання для проходження виробничої практики до вказаних нижче установ, підприємств та організацій:

спеціальність 113 прикладна математика
освітня програма прикладна математика

№з/п	П.І.Б. здобувача вищої освіти	Місце проходження практики	П.І.Б., посада керівника практики
1.	Іванова Ольга Василівна	ПАТ «Мотор січ», м. Запоріжжя	Іванов О.І., доцент кафедри прикладної математики і механіки
2.			
3.			
4.			

спеціальність 122 комп'ютерні науки
освітня програма комп'ютерні науки

№з/п	П.І.Б. здобувача вищої освіти	Місце проходження практики	П.І.Б., посада керівника практики
1.	Петров Василь Іванович	ПАТ «Запоріжсталь», м. Запоріжжя	Петров В.В., завідувач кафедри комп'ютерних наук, доцент

2.			
3.			
4.			

2. Відповідальним керівником за організацію виробничої практики, складання звіту про її підсумки та надання відповідних документів у навчальний відділ призначити доцента кафедри прикладної математики і механіки Іванова О.І.

3. Відповідальність за дотримання правил техніки безпеки здобувачів вищої освіти покласти на керівника практики доцента кафедри прикладної математики і механіки Іванова О.І.

4. Підсумкову конференцію з практики провести 13.11.2019.

5. Контроль за виконанням наказу покласти на декана математичного факультету Гоменюка С.І.

Ректор

М.О. Фролов

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи

О.І. Гура

«__»_____2019

Начальник відділу кадрів

Н.І. Котляренко

«__»_____2019

Начальник юридичного відділу,

К.Б. Борисов

«__»_____2019

Декан математичного факультету

С.І. Гоменюк

«__»_____2019

Керівник навчального відділу

Л.О. Нестеренко

«__»_____2019

Проект наказу вносить
заст. декана математичного факультету

_____ О.Г. Спиця

Танцюра 228 75 66

Додаток 8
Форма інформаційного листа
про перебування здобувачів вищої освіти на базі практики

Інформаційний лист перебування здобувачів вищої освіти на базі практики

Факультет _____

Спеціальність, освітня програма _____

_____ курс, група _____

	ПІБ	Місяць																																
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30			
1																																		
2																																		

ПОГОДЖЕНО:

Керівник практики від бази практики

(підпис) (прізвище та ініціали)

МП «___» _____ 20__ року